U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **B. V.**, zastoupený JUDr. Ladislavem Koženým, advokátem se sídlem Kolín IV, Sladkovského 13, proti žalované: **Etická komise České republiky pro ocenění účastníků odboje a odporu proti komunismu**, se sídlem Nábř. E. Beneše 4, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 6. 6. 2017, č. j. 12308/2016-EKO-33, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 9 A 115/2017, o návrhu žalobce na určení lhůty k provedení procesního úkonu dle § 174a zákona č. 6/2002 Sb.,

t a k t o :

I. Návrh žalobce na určení lhůty k provedení procesního úkonu **s e z a m í t á .**

II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu

[1] Podáním ze dne 18. 1. 2018, doručeným téhož dne Městskému soudu v Praze, žalobce (dále „navrhovatel“) požádal, aby ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 9 A 115/2017 bylo nařízeno v měsíci únoru jednání, a to s odkazem na § 174a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudech a soudcích“).

[2] Dne 6. 3. 2018 bylo městskému soudu doručeno podání navrhovatele, ve kterém žádal o nařízení jednání v co nejkratší možné době s tím, že se celou záležitostí zabývá již více než 12 let a zatím bez očekávaného výsledku. Městský soud návrh podle § 174a zákona o soudech a soudcích spolu se spisem předložil Nejvyššímu správnímu soudu, který jej obdržel 23. 3. 2018.

[3] Dne 27. 3. 2018 bylo Nejvyššímu správnímu soudu prostřednictvím městského soudu doručeno odstranění vad podání, ve kterém navrhovatel zdůraznil, že jeho věc je nutné neprodleně řešit s ohledem na jeho tíživou sociální (finanční) situaci.

[4] Městský soud ve svém vyjádření k návrhu podle § 174a zákona o soudech a soudcích ze dne 21. 3. 2018 shrnul procesní průběh věci, včetně veškerých úkonů, které učinil. Dále uvedl, že lze pochopit navrhovatelovu snahu domoci se včasného a efektivního rozhodnutí, nicméně nejde o spor natolik výjimečný, aby předstihl významnost dalších sporů, a to i těch, které mají přednostní režim. Z hlediska § 56 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), a dlouhodobé zatíženosti městského soudu nelze principielně upřednostnit některé případy vymykající se § 56 s. ř. s. oproti jiným, zvláště byl-li návrh podán 27. 6. 2017. Městský soud v současné době vyřizuje žaloby napadlé v letech 2015 a 2016. Pokud by přistoupil na procesní návrh navrhovatele, přednostní projednání jeho žaloby by bylo na úkor termínu již nařízených jednání, a to i ve věcech přednostních.

II. Podstatný obsah spisu městského soudu

[5] Navrhovatel podal u městského soudu dne 27. 6. 2017 žalobu, kterou se domáhá zrušení rozhodnutí žalované specifikovaného v záhlaví. Tímto rozhodnutím žalovaná zamítla navrhovatelovo odvolání a potvrdila rozhodnutí Ministerstva obrany ze dne 18. 4. 2016, č. j. 262002345/12/2016 - 1322, jímž byla zamítnuta jeho žádost o vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu podle § 6 odst. 1 zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, ve znění pozdějších předpisů. Dále se navrhovatel domáhá zrušení tohoto rozhodnutí Ministerstva obrany. Společně s podáním žaloby požádal o osvobození od soudních poplatků a přiznání bezplatné právní pomoci.

[6] Městský soud navrhovatele usnesením ze dne 2. 9. 2017, č. j. 9 A 115/2017 - 4, vyzval, aby ve lhůtě 10 dnů od doručení usnesení připojil k žalobě opisy napadených rozhodnutí. V reakci na toto podání navrhovatel doručil dne 3. 10. 2017 soudu kopii napadeného rozhodnutí žalované.

[7] Usnesením ze dne 31. 10. 2017, č. j. 9 A 115/2017 - 15, městský soud navrhovateli přiznal osvobození od soudních poplatků (jeho majetkové poměry mu byly známy z úřední činnosti). V odůvodnění dále uvedl, že prozatím nebyly dány podmínky pro přiznání bezplatné právní pomoci, neboť pro kvalifikované bezplatné zastoupení je zapotřebí, vedle finanční situace navrhovatele, rovněž posoudit, zda je ustanovení zástupce zapotřebí k ochraně jeho práv. Takové posouzení může soud učinit až po zvážení předmětu řízení a shromáždění potřebného spisového materiálu. Obsah žaloby a důvody v ní uvedené ve spojení s napadeným rozhodnutím zatím dle městského soudu jednoznačně nenasvědčovaly tomu, že by se navrhovatel neorientoval v prosazování svých práv. V odůvodnění uvedeného usnesení mu proto sdělil, že o jeho žádosti o bezplatnou právní pomoc bude rozhodovat po zvážení podstaty sporu, a to samostatným procesním rozhodnutím.

[8] Dne 8. 11. 2017 městský soud navrhovateli zaslal informaci o složení senátu. Dne 24. 11. 2017 zaslal informaci o složení senátu žalované a současně ji vyzval, aby ve lhůtě jednoho měsíce od doručení výzvy předložila úplný spisový materiál a zaslala vyjádření k žalobě. Dále ji vyzval, aby ve lhůtě dvou týdnů od doručení výzvy sdělila, zda souhlasí s rozhodnutím věci bez nařízení jednání.

[9] Dne 5. 12. 2017 bylo soudu doručeno podání žalované, ve kterém uvedla, že ve věci trvá na nařízení jednání. Dne 19. 12. 2017 byly soudu doručeny vyjádření žalované k žalobě a spisový materiál. Městský soud zaslal toto vyjádření navrhovateli dne 21. 12. 2017.

[10] Stejným podáním jej vyzval, aby ve lhůtě dvou týdnů od doručení výzvy sdělil, zda souhlasí s rozhodnutím věci bez nařízení jednání. Dne 10. 1. 2018 bylo soudu doručeno podání navrhovatele, ve kterém mj. uvedl, že trvá na své účasti na jednání a požaduje přiznat bezplatnou právní pomoc, a to ze strany jeho nynějšího zástupce.

[11] Téhož dne podal navrhovatel na jiném pracovišti městského soudu další podání, ve kterém se vyjadřoval k věci samé (repliku). Podání ze dne 10. 1. 2018 bylo žalované zasláno na vědomí dne 17. 1. 2018.

[12] Dne 18. 1. 2018 navrhovatel požádal o možnost nahlédnout do spisu, což mu bylo umožněno. Téhož dne navrhovatel doručil městskému soudu výše zmíněnou žádost o nařízení jednání na únor 2018, v níž navrhovatel odkazoval na § 174a zákona o soudech a soudcích.

[13] Usnesením ze dne 1. 2. 2018, č. j. 9 A 115/2017 - 35, městský soud navrhovateli ustanovil zástupcem pro řízení o žalobě JUDr. Ladislava Koženého a vyzval jej, aby prostřednictvím svého advokáta ve lhůtě dvou týdnů od doručení usnesení konkretizoval důvody návrhu podle § 174a zákona o soudech a soudcích. Dne 9. 2. 2018 ustanovenému zástupci zaslal podstatné podklady ze soudního spisu.

[14] Dne 15. 2. 2018 byla soudu doručena žádost navrhovatele o prodloužení lhůty k odstranění vad na „minimálně tři týdny“. Žádost byla zopakována i zástupcem navrhovatele. Městský soud jí vyhověl přípisem ze dne 8. 3. 2018, č. j. 9 A 115/2017 – 40, a lhůtu prodloužil do 14. 3. 2018.

[15] Dne 6. 3. 2018 byla městskému soudu doručena výše zmíněná žádost o nařízení jednání v co nejkratší době. Městský soud návrh podle § 174a zákona o soudech a soudcích spolu se spisem odeslal Nejvyššímu správnímu soudu dne 21. 3. 2018. O této skutečnosti navrhovatele vyrozuměl přípisem, který téhož dne zaslal zástupci navrhovatele.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[16] Řízení o návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu, které je upravené v § 174a zákona o soudech a soudcích, představuje promítnutí zásad spravedlivého procesu z hlediska naplnění práva účastníka nebo jiné strany řízení na projednání jeho věci bez zbytečných průtahů, jež je zakotveno zejména v ustanovení čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, do řízení probíhajícího před soudem.

[17] Při posuzování návrhu na určení lhůty je Nejvyšší správní soud vázán navrhovatelovou specifikací procesního úkonu, u něhož jsou namítány průtahy. Jen u takto vymezeného procesního úkonu zkoumá, zda dochází k průtahům. V nynější věci jsou průtahy namítány ve vztahu k nařízení ústního jednání. Vzhledem k tomu, že na konci ústního jednání soud zpravidla vyhlašuje rozhodnutí, jímž se řízení končí, je namístě

při posuzování, zda dochází k namítaným průtahům s nařízením jednání, zhodnotit, zda městský soud neprodlévá s rozhodnutím věci samé.

[18] Důvodnost návrhu na určení lhůty Nejvyšší správní soud posuzuje dle kritérií vymezených v § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích. Těmito kritérii jsou složitost věci, význam předmětu řízení pro navrhovatele, postup účastníků nebo stran řízení a dosavadní postup soudu. Současně není bez významu ani § 56 odst. 1 s. ř. s., dle něhož soud projednává a rozhoduje věci podle pořadí, v jakém k němu došly; to neplatí, jsou-li u věci dány závažné důvody pro přednostní projednávání a rozhodování věci. V § 56 odst. 2 a 3 s. ř. s. jsou vymezeny návrhy a věci, o nichž se rozhoduje přednostně.

[19] Za porušení práva na projednání věci bez zbytečných průtahů Nejvyšší správní soud nepovažuje samotnou skutečnost, že soud učinil v přiměřených lhůtách všechny přípravné úkony předcházející rozhodnutí věci, ale stále nerozhodl, jelikož rozhoduje věci napadlé dříve. Podstatné je, aby v tomto stavu soud neudržoval řízení po příliš dlouhou dobu, což se posuzuje dle kritérií zmíněných v § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích. Jde o kritéria vycházející z judikatury Evropského soudu pro lidská práva (viz bod 48. rozsudku velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 16. 9. 1996, *Süßmann proti Německu*, stížnost č. 20024/92, publ. Reports 1996-IV, či bod 43. rozsudku velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 27. 6. 2000, *Frydlender proti Francii*, stížnost č. 30979/96, publ. Reports 2000-VII).

[20] V případě, že nelze posuzovanou délku řízení s ohledem na popsaná kritéria nadále tolerovat, není možné návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu zamítnout s odkazem na § 56 odst. 1 s. ř. s. a odůvodněním, že soud stále rozhoduje věci napadlé dříve. Ochranu práva na projednání věci bez zbytečných průtahů totiž nelze odmítnout s poukazem na to, že práva někoho jiného jsou porušována ještě více. Jak judikoval Ústavní soud: „*průtahy v řízení nelze ospravedlnit obecně známou přetížeností soudů; je totiž věcí státu, aby organizoval své soudnictví tak, aby principy soudnictví zakotvené v Listině a Úmluvě byly respektovány a případné nedostatky v tomto směru nemohou jít k tíži občanů, kteří od soudu právem očekávají ochranu svých práv v přiměřené době*“; viz např. nález sp. zn. IV. ÚS 55/94, nález sp. zn. I. ÚS 663/01, nález sp. zn. III. ÚS 685/06, nález sp. zn. IV. ÚS 391/07 a další.

[21] Jak již bylo uvedeno, navrhovatel se svojí žalobou domáhá zrušení správních rozhodnutí ve věci osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu podle § 6 odst. 1 zákona o účastnících odboje a odporu proti komunismu. Nejedná se tedy o věc, kterou by měl městský soud projednat přednostně dle § 56 odst. 2 a 3 s. ř. s., nebo u které by měl přistoupit k výjimečnému projednání mimo pořadí podle § 56 odst. 1, věty za středníkem, s. ř. s.

[22] Nejvyšší správní soud se ve vztahu k návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu dále zabýval hledisky zmíněnými v § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích.

[23] Prvním z nich je složitost věci, která v projednávané věci není nijak zásadní. Z napadeného rozhodnutí vyplývá, že podstatou posouzení žalované byla otázka, zda navrhovatelova minulost (zejména signace Charty 77, nemožnost studovat, problémy se

získáním zaměstnání, určité střety s orgány státní moci před listopadem 1989) spadá pod vymezení odboje a odporu proti komunismu podle zákona o účastnících odboje a odporu proti komunismu. Byť přezkum rozhodnutí v těchto věcech nepředstavuje běžnou agendu správních soudů, prezentovaná právní otázka není nadprůměrně složitá. Městský soud se pak s ohledem na obsah žaloby bude zabývat otázkou úplnosti zjištěného skutkového stavu – navrhovatel totiž namítá zejména neobjektivitu a nedostatečnost shromážděného spisového materiálu.

[24] Ve vztahu k časové náročnosti studia správních spisů a případného dokazování před městským soudem lze především uvést, že správní spisy předložené žalovanou nejsou obsáhlé. Navrhovatel nicméně v podání doručeném městskému soudu dne 10. 1. 2018 navrhl vyžádat několik dalších spisů různých orgánů, s čímž se bude muset městský soud vypořádat. V tuto chvíli tedy nelze jednoznačně říci, zda bude ve věci nutné provádět další dokazování, případně jak rozsáhlé. Ani s ohledem na tuto skutečnost však nelze předpokládat, že by projednávaná věc byla nadprůměrně složitá.

[25] Ke druhému kritériu Nejvyšší správní soud konstatuje, že se jedná o věc pro navrhovatele významnou. Osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu vyjadřuje uznání a úctu naší společnosti vůči těm, kteří v období komunistické totality nasazovali vlastní život, osobní svobodu a majetek, aby aktivně bránili hodnoty svobody a demokracie, které minulý režim potlačoval. Vzhledem k tomu, že navrhovatel o vydání osvědčení požádal a o jeho vydání se zasazuje také soudní cestou, lze vycházet z toho, že pro něj osvědčení představuje významné ocenění a pravděpodobně také zadostiučinění ve vztahu k příkořím, jež mu dle jeho tvrzení komunistická totalita způsobila.

[26] Nelze také opomenout, že podle § 6 odst. 7 zákona o účastnících odboje a odporu proti komunismu se žijícímu účastníku odboje a odporu proti komunismu, který je státním občanem České republiky, vyplatí jednorázový peněžitý příspěvek ve výši 100 000 Kč. Těmto osobám je také upravován starobní či invalidní důchod podle pravidel obsažených v § 8 téhož zákona. Vydání osvědčení má tedy také finanční rozměr, který je s ohledem na tíživou sociální situaci navrhovatele významný.

[27] Ohledně třetího kritéria – postupu navrhovatele Nejvyšší správní soud uvádí, že lze shledat pouze dva jeho kroky, které negativně přispěly k délce řízení, avšak nepodstatně. Zaprvé k žalobě nepřipojil kopie napadených rozhodnutí, učinil tak nicméně ve lhůtě, kterou mu k tomuto účelu stanovil městský soud v usnesení ze dne 2. 9. 2017, č. j. 9 A 115/2017 - 4. Zadruhé teprve v podání ze dne 10. 1. 2018 navrhl vyžádat k projednání a rozhodnutí věci další spisy, přestože tak mohl učinit již v žalobě, ani to však nemá na délku řízení v projednávané věci zásadní vliv.

[28] Ke čtvrtému kritériu, kterým je postup soudu, lze uvést, že městský soud se nedopustil žádných průtahů ve vztahu k úkonům nutným k tomu, aby se řízení dostalo do stavu, kdy je možno vydat rozhodnutí. Sled jednotlivých úkonů sice nebyl v projednávané věci zcela standardní, to však nebylo způsobeno opomenutím či pochybením městského soudu, ale naopak vhodným přizpůsobením procesního postupu specifikům projednávané věci.

[29] Nejprve bylo nutné, aby si městský soud vyjasnil, jaká rozhodnutí a s jakým obsahem byla napadena, proto dříve než cokoli jiného vyzval navrhovatele, aby kopii těchto rozhodnutí doložil. Teprve následně mělo smysl činit další procesní kroky, tj. rozhodnout o navrhovatelově žádosti o osvobození do soudních poplatků a zaslat účastníkům informaci o složení senátu, případně výzvu ohledně rozhodnutí věci bez nařízení jednání. Pro další postup ve věci, zejména za účelem rozhodnutí o navrhovatelově žádosti o ustanovení advokáta, bylo třeba učinit si přesnější obraz o předmětu věci, městský soud tedy musel vyčkat, až mu bude ze strany žalované doručen správní spis. Ve vztahu k možným průtahům tohoto postupu je pak podstatné, že městský soud veškeré kroky činil v reálném čase a v návaznosti na předcházející procesní úkony, jak plyne z části II. tohoto usnesení.

[30] Dále lze uvést, že městský soud bez prodlení zasílal účastníkům na vědomí podání protistrany a reagoval také na navrhovatelovu žádost o prodloužení lhůty k odstranění vad návrhu dle § 174a zákona o soudech a soudcích. Několik dní po skončení této lhůty návrh spolu se spisem zaslal Nejvyššímu správnímu soudu, o čemž navrhovatele okamžitě informoval.

[31] Nejvyšší správní soud tak konstatuje, že městský soud v přiměřené době po obdržení žaloby dovedl řízení do stavu, kdy by bylo možno vydat rozhodnutí (respektive nařídit jednání). Posouzení, zda v tomto stavu městský soud neponechal řízení po nepřijatelně dlouho dobu, je vhodné učinit v souvislosti s dalšími kritérii vymezenými v § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích.

[32] Při komplexním zhodnocení hledisek uvedených v tomto ustanovení dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že návrh na určení lhůty není důvodný. Od doby, kdy městský soud obdržel žalobu (tj. od 27. 6. 2017), uplynulo přibližně tři čtvrtě roku a městský soud se nedopustil žádných průtahů ve vztahu k úkonům nutným k tomu, aby se řízení dostalo do stavu, kdy je možno vydat rozhodnutí. Jedná se o věc běžné složitosti. Byť navrhovatel svými kroky podstatně neovlivnil délku řízení a jedná se o věc, která je pro něj významná, po porovnání s délkou doby, po kterou je vedení řízeno, nelze bez dalšího dospět k závěru, že ve věci dochází k průtahům s nařízením jednání ve věci.

[33] K podpoře tohoto závěru lze poukázat též na stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010, publ. pod č. 58/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, vztahujícího se k odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci nesprávným úředním postupem v případě nevydání rozhodnutí v přiměřené lhůtě. Nejvyšší soud zde v části VI. stanoviska zmínil, že jakékoli řízení vždy nějakou dobu trvá, a dále na vysokém stupni obecnosti uvedl, že za přiměřenou délku řízení Nejvyšší soud považuje ještě 24 měsíců (nikoli však již delší). Byť se Nejvyšší správní soud do značné míry brání naznačené paušalizaci a zdůrazňuje nutnost zohledňování všech okolností posuzovaného případu, v nyní posuzované věci lze konstatovat, že řízení před městským soudem nedosáhlo délky, kterou by bylo možné označit za nepřiměřenou.

IV. Náklady řízení

[34] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích, dle kterého hradí náklady řízení o něm stát jen tehdy, byl-li návrh uznán jako oprávněný. K tomu v projednávané věci nedošlo, proto navrhovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. dubna 2018

JUDr. Radan Malík
předseda senátu